

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และด้านผลการดำเนินงาน (Product) ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. กำหนดรูปแบบและมิติที่มุ่งประเมิน
3. กำหนดเกณฑ์การประเมิน
4. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
5. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2538 จำนวน 375 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้กลุ่มตัวอย่าง ในระดับความเชื่อมั่น 99 % ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 250 คน (นิโกลบล นิมกิงรัตน์, 2529, หน้า 119)

กำหนดรูปแบบและมิติที่มุ่งประเมิน

ผู้ศึกษาได้ใช้ CIPP Model เป็นรูปแบบในการศึกษาครั้งนี้ โดยที่มุ่งประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ประเมินด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) ผลการดำเนินงาน (Product) ซึ่งในแต่ละด้านได้นำเสนอสิ่งที่ประเมิน วิธีการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย แหล่งข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ การวิเคราะห์ และเกณฑ์การประเมิน ดังแสดงตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 รูปแบบและมิติที่มุ่งประเมินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

มิติที่มุ่งประเมิน องค์ประกอบ	สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน
1. ด้านบริบท (Context)	ประเมินความเป็นมาเบื้องต้นของโครงการ ความเหมาะสมและความจำเป็นของโครงการ นโยบายของหน่วยงานและวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมถึงความเชื่อของผู้บริหารโรงเรียนว่าโครงการนี้จะช่วยแก้ปัญหา ภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนได้ นอกจากนี้ยังประเมินการนำเอาโครงการไป ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการอีกทั้งการกำหนดรายละเอียดโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	แหล่งข้อมูล -ผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้-แบบสอบถามและสัมภาษณ์ การวิเคราะห์-คำร้อยละ -ค่าความถี่ เกณฑ์การประเมิน การประเมินด้านนี้ผู้ศึกษา กำหนดเกณฑ์ ค่าทั้งด้านร้อยละ 80

ตารางที่ 2 (ต่อ)

มิติที่มุ่งประเมินองค์ประกอบ	สิ่งที่จะประเมิน	วิธีการประเมิน
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)	ประเมินความสอดคล้อง ของปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มีพอเพียงกับความต้องการของโรงเรียนหรือไม่ โดยแยกรายละเอียดของปัจจัยนำเข้าได้แก่ บุคลากรผู้รับผิดชอบในโครงการผู้ที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมที่กำหนด สถานที่เก็บรักษานม อุปกรณ์ที่ได้ก้ใช้สำหรับการดำเนินงาน ระบบการบริหารโครงการของโรงเรียน อาหารนม	แหล่งข้อมูล -ผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้-แบบสอบถามและ สัมภาษณ์ การวิเคราะห์-ค่าร้อยละ -ค่าความถี่ เกณฑ์การประเมิน โรงเรียนต้องมีปัจจัยนำเข้าในแต่ละข้อรวม ค่าทั้งด้าน ร้อยละ 80
3. ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process)	ประเมินกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนว่าดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการหรือไม่ มีการวางแผนในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องหรือไม่ คณะกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่รวมถึงการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการ การนิเทศ ติดตามกำกับโครงการ การประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด การรายงานและการดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้	แหล่งข้อมูล -ผู้บริหารโรงเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ -แบบสอบถามและ สัมภาษณ์ การวิเคราะห์ -ค่าร้อยละ -ความถี่ เกณฑ์การประเมิน โรงเรียนต้องมีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการและดำเนินงานในข้ออื่น ๆ โดยรวมค่าทั้งด้าน ร้อยละ 80

ตารางที่ 2 (ต่อ)

มิติที่มุ่งประเมิน องค์ประกอบ	สิ่งที่จะประเมิน	วิธีการประเมิน
4. ด้านผลการ ดำเนินงาน (Product)	ประเมินว่าโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่ คือ นักเรียนมีสุขภาพอนามัยดีขึ้นหรือไม่ นักเรียนได้ดื่มแมตามเป้าหมายคือ 200 ซีซี ต่อคนต่อวันตลอด 200 วัน หรือไม่ และนักเรียนในโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีพัฒนาการทางด้านร่างกายเป็นไปตามเกณฑ์ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขหรือไม่	<p>แหล่งข้อมูล –ผู้บริหารโรงเรียน –แบบบันทึกการรายงาน ภาวะโภชนาการ นักเรียน</p> <p>เครื่องมือที่ใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถาม - แบบบันทึกภาวะ- โภชนาการและ สัมภาษณ์ <p>การวิเคราะห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค่าร้อยละ ค่าความถี่ - การอภิปรายผล <p>เกณฑ์การประเมิน</p> <p>ประเมินจากแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ค่าทั้งด้านร้อยละ 80 ประเมินจากแบบบันทึก ภาวะโภชนาการนักเรียน</p>

กำหนดเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินครั้งนี้ ใช้เกณฑ์ทั้ง 2 ประเภท คือใช้ทั้ง Absolute Criteria และ Relative Criteria ดังนี้ คือ

Absolute Criteria เป็นเกณฑ์การประเมินที่ผู้ศึกษาได้กำหนดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินงานในโครงการและความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อเสนอแนะและกำหนดเกณฑ์การประเมินครั้งนี้ ไว้ร้อยละ 80

Relative Criteria เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการเทียบหาอายุโดยเฉลี่ยของเด็กไทย กับความสูงและน้ำหนักที่ได้มาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อใช้ตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการ

เกณฑ์การประเมินโครงการกำหนดไว้ร้อยละ 80

กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้มี 3 ชนิดคือ

1. แบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามซึ่งมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำเนินงาน และลักษณะที่ตั้งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย โดยมีคำถามที่ครอบคลุมถึงการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และด้านผลการดำเนินงาน (Product)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียนได้เพิ่มเติมรายละเอียดทั้งสี่ด้าน

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนโดยการสุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม ในประเด็นการประเมินโครงการ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) (Gay, 1981, p.166)

3. ศึกษาข้อมูลจาก แบบบันทึกการรายงานภาวะโภชนาการนักเรียน เป็นแบบบันทึกน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียน เป็นการเพื่าระวังด้านสุขภาพ อนามัยของนักเรียน เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบสุขภาพอนามัยของนักเรียนในโครงการ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ที่ต้องสร้าง คือ แบบสอบถามและเกณฑ์การประเมิน ซึ่งดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร โครงการ และเทคนิควิธีการประเมิน แล้วนำมาสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม และเกณฑ์การประเมินให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้
2. ตั้งเกณฑ์การประเมิน ในการตอบแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้ตัดสินและประเมินโครงการด้านต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริงที่ได้จากแบบสอบถาม
3. เมื่อสร้างแบบสอบถาม และเกณฑ์การประเมิน ฉบับร่างเสร็จแล้วได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาร่วม เป็นผู้ตรวจสอบเบื้องต้น และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักการและเหมาะสมยิ่งขึ้น
4. หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาร่วม ได้พิจารณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะแล้ว ผู้ศึกษาได้ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้กับผู้บริหาร 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบภาษาและการสื่อความหมาย จากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะจากกลุ่มทดลอง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาร่วม เพื่อตรวจสอบและเสนอแนะในการที่จะปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องยิ่งขึ้น
5. นำแบบสอบถามและเกณฑ์การประเมินที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ศิษยานุศิษย์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย 2 ท่าน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย และนักวิชาการของ สบข. จำนวน 2 ท่าน

6. นำแบบสอบถามและ เกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแนะนำจาก ผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาร่วม ปรับปรุงจนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้ว เตรียมจัดพิมพ์และนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

7. การสัมภาษณ์ ใช้ร่วมกับแบบสอบถามซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างแน่นอน (Unstructured Interview) เป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของโรงเรียน และสถานการณ์ในการสนทนาระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ จนสมบูรณ์แล้วผู้ศึกษาได้จัดพิมพ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ขอนหนังสือคำสั่งจากประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล
2. ขอนหนังสือคำสั่งจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล
3. ส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 โรงเรียน โดยผู้ศึกษาได้ ประสานงานด้วยตนเองทุกอำเภอ
4. ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ กลับคืนมาทั้งสิ้น 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. นำแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและรวบรวมข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ในแต่ละข้อของแบบสอบถาม และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละด้านของโครงการ นำเสนอในรูปแบบ ตารางประกอบคำบรรยาย

2. ได้พิจารณาในรายละเอียดของแบบสอบถามเพื่อกำหนดแนวทาง ในการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้สุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์ โดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน เพื่อ หาข้อมูลเพิ่มเติม ในแต่ละด้านของโครงการ

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด การสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ความถี่ และการสังเคราะห์เนื้อหา บรรยายและพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ค่าร้อยละและความถี่